

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XCIX. Vtrum minister, & subiectum Extremæ Vnctionis sint Presbyter, &
moribundus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

fundamento, perfectione aliqua minori; difficultum verò est, operari penitus de nouo; atque extrahere rem ex infinita nihili profunditate. Mirum igitur non est ad consecrationem materiae penitus profanae requiri excellentiam Episcopalis potestatis, nec sufficere virtutem presbyteralem, quæ sufficit deinde ad perficiendum sacramentum; atque hoc modo Episcopum subordinare sibi presbyteros; sicut de causa prima subordinat sibi causas secundas, creatione materiae. Quod ad Græcos attinet, eorum Extrema Vnctio facta oleo benedicto simpliciter presbytero, est apud me valde dubia. Certe Clemens VIII. non approbat eam eorum consuetudinem in instructione, cuius meminit Arcudius, sed solum dixit, non esse cogendos Presbyteros Græcos, ad mutandam consuetudinem. Quod non est approbare, sed tantum tolerare quoad rem in qua neutra pars est omnino certa ex fide.

Ad 5. Hoc inter alia differt Sacramentum Extremæ Vnctionis, quod reliqua Sacramenta semper, ac infallibiliter operantur aliquem effectum, positis omnibus pertinentibus ad constitutionem eorum, simul cum consensu recipientis, necnon verba Eucharistica independentem ab omni alterius consensu. Quia Baptismus, Confirmatio, & Ordo; semper inducunt characterem, & Matrimonium inducit similiter inuicem socialis vitæ obligationem, nec minori necessitate absolutio sacramentalis remissionem peccatorum, si adsit in penitente contritio, vel attritio, quæ pertinet ad essentiam eius sacramenti, vt dictum est supra. Quapropter in reliquis sacramentis semper, ac necessarîo adest, aliquis effectus, ratione cuius verificentur forma modi indicatiui, ac affirmatiui. Nihil autem eiusmodi necessarîo, adest in Sacramento Extremæ Vnctionis. Quia fieri potest, vt dentur omnia, quæ pertinent ad intrinsecam eius constitutionem, & nullius nihilominus sequatur effectus ob defectum dispositionis ex parte suscipientis, quæ non pertinet similiter ad essentiam sacramenti, oportuit igitur formam eius esse deprecatiuam, & modi optatiui, ne exponatur periculo falsitatis. Accedit hoc Sacramentum solis dari moribundis, qui propterea sunt viribus propriis destituti, & relinquuntur misericordiae diuinæ implorandæ per orationem aliorum. Quod attinet ad formulas Ambrosianam, Venetam, & si quæ sunt similes modi indicatiui, ac affirmatiui dicendum est, vel esse æquiualeuter deprecativas, vel potius semper præmitti, aut superaddi orationem propriè talem, atque hanc solum habere rationem formæ, vt dicit, D. Th. qu. 29. art. 8. ad 3.

QVÆSTIO XCIX.

Vtrum minister, & subiectum extremæ vñctionis sint Presbyter, & moribundus.

Videntur non esse. 1. Quia efficacia huius sacramenti nittitur oratione, vt patet ex verbis Iacobi. Oratio autem laici potest esse tam efficax, & sæpè est efficacior, quàm oratio sacerdotis. Ergo laici sunt idonei ministri huius sacramenti, & nonnulli sunt magis idonei, quàm aliqui sacerdotes.

2. Solus Episcopus est minister idoneus Sacramenti Confirmationis, quod peragitur vñctione, & materia remota ab eodem consecrata, sicut hoc sacramentum. Ergo solus Episcopus est idoneus minister huius etiam sacramenti, sicut solus ipse est sufficiens ad consecrandam eius materiam.

3. Illi omnes, & soli sunt capaces alicuius sacramenti, qui sunt capaces recipiendi eius effectum, eoque indigent. Huiusmodi autem capacitatem, ac indigentiam, nec soli, nec omnes moribundi habent. Non quidem soli, quia etiam sani, sunt capaces perfectæ remissionis peccatorum, eaque indigent, nec etiam omnes, quia pueri, alique expertes rationis non sunt capaces perfectæ remissionis peccatorum, eo genere perfectionis, quæ est propria huius sacramenti, vt patebit quæst. sequenti. Et præterea aliqui moribundi sunt incapaces ipsius etiam vñctionis sacramentalis, quia sunt mutilati, & carent partibus, in quibus debet fieri vñctio. Rursus aliqui moribundi præsupponuntur iam vñcti in alio priori vitæ periculo, atque hoc sacramentum videtur esse interabile: sicut Confirmatio, cui est vsque aded simile.

Artic. 1. Respondetur sacramentum Extremæ Vnctionis est nobilius, quàm Sacramentum Pœnitentiæ, vt dictum est quæst. 35. art. 4. Et confirmatur, quia hoc sacramentum est consummatiuum, atque vltimò perfectiuum Pœnitentiæ, vt dictum est ex Concilio Tridentino quæst. 97. artic. 3. ideòque comparatur cum pœnitentia, tanquam formale cum materiali, & tanquam actus cum potentia, & præterea subuenit homini in maiori debilitate constituto, vehementius impetito ab hoste, magisque periclitanti de salute animæ, cui proinde valentius, ac præstantius subsidium adhiberi debeat. Cum igitur ob hæc istud sacramentum præmineat pœnitentiæ, minister eius non potest esse inferioris gradus, quàm sit minister pœnitentiæ, qui est sacerdos, vt dictum est supra. Quia verò idem sacramentum est minus perfectum, quàm Confirmatio, & Ordo, vt liquet ex eadem quæst. 35. nec confert peculiarem aliquem gradum dignitatis in Ecclesia, sed est promotiuum pœnitentiæ intra idem genus perfectionis, non requiritur in eius ministro, præminetia apicis Episcopalis, sed sufficit simplex sacerdos. Quilibet igitur sacerdos validè perficit hoc sacramentum, tamen extra casum necessitatis, & defectus Parochi nolentis, aut non valentis ministrare, solus idem Parochus, licetè illud administret. Confirmatur ex verbis Iacobi, *inducat Presbyteros*, quisque nimirum suos si possit, sin minus quosuis alios. Iam verò obseruatum est iterum supra, quod dicit Apostolus pluraliter, Presbyteros, accipiendum esse cum distributione accommodata singulorum infirmorum, ad singulos Presbyteros, prout accipiunt Concilium Florentinum, & Tridentinum vbi supra, atque conuincit perpetua Ecclesiæ, & traditio, & consuetudo; licet autem citra necessitatem, recedendum nequaquam sit ab vsu Ecclesiæ communi, vt vnus vni administret; si tamen contingat sacerdotem, postquam cepit vngere mori, aut aliter impediri, quò minus absoluat, ac perficiat opus, potest pergere, atque addere, quod deest alius sacerdos, vt docent D. Thomas, & alij communiter. Imò licet urgente necessitate, vt plures sacerdotes vngant singuli singulos sensus cum forma congruente, vt docent Henriquez, Martihon, & alij. Quia videlicet nullus textus suadet oppositum, nec natura ipsa sacramenti contradicit, sed annuit magis, vt patet consideranti. Ratio porro ob quam, quilibet sacerdos validè perficiat hoc sacramentum, etiam extra casum necessitatis, & præsentis, ac renitente Parochio; id verò ipsum fieri non possit in administratione pœnitentiæ, fundatur in eo quod absolutio sacramentalis est actus iurisdictionis, vt dictum est in loco, vñctio verò non est actus iurisdictionis, sed solius ordinis sacerdotalis.

Artic. 2. Ex parte suscipientis requiritur imprimis, vt sit baptizatus, cum baptismus sit Ianua sacramen-

torum, vt sapè dictum est. Requiritur deinde, vt sit compos rationis, & capax peccandi, vt colligitur ex illo Iacobi, inducat presbyteros. Nec enim præcipi, aut suaderi potest, vt inducat presbyteros, ei, qui ne desiderium quidem concipere potest inducendi presbyterum, nec indicium præbere vllum desiderij, tunc, vel antea concepti, vt idem ab aliis inducatur. Colligitur rursus efficacius; tùm ex illis aliis verbis eiusdem Iacobi, *alleviabit, remittentur*; tùm ex forma huius sacramenti, *indulgeat vbi Dominus, quidquid peccasti per visum, &c.* Nec enim est capax alleviationis spiritualis, & remissionis peccatorum, qui non est, aut saltem antecedenter non fuit compos rationis, & capax peccandi. Sufficit verò visum rationis præstitisse, tametsi non adsit, tùm, cum suscipitur sacramentum, quia vsus rationis antecedens sufficit, vt tolli possint reliquæ peccatorum, necnon peccata ipsa, si quæ supersint nondum condonata, qui est effectus proprius huius sacramenti. Vnde pueri ante septennium, & perpetuo amentes non sunt capaces huius sacramenti; sunt verò capaces omnes adulti baptizati, qui sunt, vel aliquando fuerunt capaces peccandi propria voluntate, sed requiritur præterea vltimò, vt suscipiens hoc sacramentum sit moribundus, seu in supremo vitæ periculo constitutus, per dispositionem lethalem sibi inhaerentem. Ita definiunt Concilium Florentinum, & Tridentinum vbi supra, & colligitur ex verbo Iacobi, *infirmatur quis in vobis*, cui vulgata nostræ verbo, correspondet in Græco vox significans infirmitatem gravem, & periculosam. Vnde non vltimò periclitanti nulliter hoc sacramentum daretur. Neque verò sufficit qualibet proxima mortis instantia, qualis datur in iis, qui proximè suspendendi sunt, vel aliter necandi violentè; cum in se sint benè dispositi ad viuendum. Quia hi eo ipso sunt sufficienter dispositi ad orandum pro se ipsis, & ad querendum per se ipsos alia salutis æternæ remedia, nec patiuntur specialem illam debilitatem mentis, & corporis, cui subsunt ij, quibus intrinsecè inest dispositio proximè pertrahens ad mortem. Nihil verò interest, vnde ea dispositio proveniat, an ex morbo naturali, vulnere, veneno, senio, vel alio simili accidenti, quæ est doctrina communis Theologorum in præsentia. Quia vndeque proveniat, dummodò inest intrinsecè; semper est coniuncta cum prædicta debilitate fundante necessitatem, & opportunitatem huius præsidij.

Artic. 3. Cæterum necesse non est, nec expedit expectare, donec infirmus constituatur in vltima agonia sitque semimortuus, ac sensibus penitus, aut ferè destitutus. Sufficit enim maiorem esse timorem mortis proximè superuenturæ, quam spem infirmitatis superandæ, atque providendum est, vt sacramentum conferatur, dum sensus vigent, & ratio, vt dispositio sit melior maiorque devotionis, & consolationis spiritualis fructus, atque in dubio satius est, prævenire, quam nimium differre. Quod si morbus eo usque processerit, vt iam sensus, ac ratio desit, imò etiam si dubitetur, an iam sit mortuus infirmus, ne tùm quidem negandum est sacramentum, quia tunc etiam est spes, quod prosit interius, per collationem gratiæ. Quæ omnia docet ex communi, & fusius confirmat Suarez ex communi cæterorum Theologorum. Quorum communis itidem observatio est, quando hoc sacramentum datur carenti actualiter vsu rationis, oportere, vt in eo præcesserit consensus, & voluntas explicita, vel implicita, suscipiendi huius sacramenti, quæ tamen voluntas semper sufficienter præsumitur in homine non improbo, nec admodum suæ salutis incurio. Non ita facillè præsumitur contritio, vel attritio, sed necesse est, vt eius peculiare aliquod indicium

exterior præfuerit, si constiterit infirmum, dum esset sui compos peccasse lethaliter, nec iustificatum fuisse per aliud medium. Ex his itaque apparet ministerium huius sacramenti esse Presbyterum, subiectum verò esse moribundum, & quænam ex parte vtriusque conditiones requirantur.

Ad 1. Oratio, quæ est forma huius sacramenti, quatenus forma, & pars eius est, non inducit suum effectum ex opere operantis, sed ex opere operato, nec funditur à ministro, tanquam à persona priuata, sed in persona totius Ecclesiæ. Propterea nihil impedit efficaciam sacramenti improbitas ministri, etiam infidelis, ac hæretici; requiritur verò, vt idem minister sit Sacerdos, qui solus, & non laicus potest orare tanquam persona publica, nomine totius Ecclesiæ, & tanquam eam vicarius Christi, qui est sacerdos in æternum.

2. Patet ex dictis supra quæst. 54. vbi innouit confirmatum adscribi permanentem militiæ spirituali, eademque imprimi characterem huius militiæ, proptereaque opus esse Episcopo, qui est Dux in Ecclesia. Nihil autem eiusmodi datur in Extrema Vnctione. Et præterea hoc sacramentum est maioris necessitatis, quàm confirmatio, vt dicitur quæst. 101. ideòque oportuit ministrum eius esse magis obuium, quique facilius adire possit infirmum, quandocumque indigerit.

Ad 3. Quoad priorem eius partem sani non indigent ea perfectione remissionis peccatorum, quam donat hoc sacramentum, vt paulò post apparebit. Quoad alteram partem conceditur intentum de pueris, deque aliis perpetuò expertibus rationis; negatur verò imprimis, eos, qui aliquando vsi sunt ratione, tametsi actu ea destituantur esse incapaces omnium effectuum specialium huius sacramenti, esto potiri non possint omnibus eius effectibus, vt apparebit in eadem quæst. seq. Deinde, qui carent aliquo sensu, aut parte vngenda, non propterea necesse est, vt careant peccatis internis, circa obiectum eiusdem sensus, aut partis, quæ propterea nihilominus dicuntur peccata eiusdem sensus, aut partis. Vnde vtiliter, & opportunè vnguntur taliter mutilati, seu defectuosi in parte propinquiori, respectu eius, quæ deest. Denum quoties recurrit nouum periculum vitæ ex morbo, vel alia simili indispositione lethali corporis, toties repetitur hoc sacramentum, ideòque omnis moribundus, & quoties de nouo est talis, de nouo est capax huius sacramenti. Quod videlicet non imprimit characterem, sicut imprimit confirmatio.

Q V A E S T I O C.

Virum effectus huius sacramenti sit perfectio sanitatis spiritualis?

Videtur non esse. 1. Quia perfectio sanitatis spiritualis habetur per exclusionem omnium peccatorum. Quæ videlicet sola opponuntur sanitati spirituali, eiusque perfectioni. Exclusionem autem omnium peccatorum operantur Baptismus, & Penitentia. Ergò eadem hæc duo sacramenta operantur perfectionem sanitatis spiritualis, & non Extrema-Vnctio.

2. Omnes, & semper indigent perfectione sanitatis spiritualis, atque ad eandem procurandam omnes, & semper tenentur, iuxta illud: *Estote perfecti sicut Pater vester Cælestis perfectus est.* Non autem omnes, & semper tenentur ad suscipiendum hoc sacramentum, aut ad habendum hoc sacramentum, vt patet

ex